Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

NR. 4 **Poznań, dnia 15 lutego 1937** **ROK 16**

Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**
ul. Rzeczypospolitej nr. 1 Telefon nr. 25-95

Węgiel - Koks hutniczy - Brykiety

z kopalń krajowych i zagranicznych poleca

Zachodnio-Polski Syndykat Węglowy Sp. z o. odp.

Telefony: 23-77, 37-77 **Poznań, plac Wolności 10** Adres telegraf.: Zapol

SPRZEDAŻ DETALICZNA

na własnej składnicy kolejowej nr. 35, ul. Przemysłowa

Telefony: 23-77, 37-77

Wyroby Kręglewskiego

ze znaczkiem EK

reklamują się same!

Koperty — Księgi handlowe — Skoroszyty — Zeszyty szkolne

H. CEGIELSKI, Sp. Akc. POZNAŃ

Adres telegr. „HACEGIELSKI" Telefon 70-56

Produkuje w swoich zakładach:

Parowozy i wagony kolejowe.
Kotły parowe do największych wymiarów, najwyższych ciśnień i przegrzewu pary.
Ekonomizery patent „STIERLE".
Ruszty mechaniczne.
Aparaty dla przemysłu chemicznego.
Kompletne instalacje dla cukrowni, gorzelni, syropiarni.
Lokomobile parowe.
Zbiorniki do gazów i płynów.
Wieże antenowe. — Urządzenia transportowe.
Specjalne wyroby mechaniczne precyzyjne.
Odlewy żeliwne, stalowe i z bronzu.
Urządzenia chłodnicze dla drobnego przemysłu.
Narzędzia wszelkiego rodzaju.
Maszyny rolnicze.

Kosztorysy bezpłatnie na żądanie.

Przemówienie ministra Romana.

Na komisji budżetowej Sejmu wygłosił przemówienie p. minister Przemysłu i Handlu Roman, zapoznając obecnych z szeregiem zasadniczych elementów polityki gospodarczej rządu.

Obok innych spraw w exposé i w dyskusji szczególną uwagę poświęcono zagadnieniom przemysłowym. Nie przeceniając rezultatów, jakie mogą z podobnych dyskusyj wyniknąć, trudno nie zauważyć, w jak dominującym stopniu zagadnienie rozwoju przemysłu narzuca się dziś wszystkim, którzy o przyszłości gospodarczej kraju myślą i ewolucję pchnąć chcą na właściwe tory.

Zwiastunem poprawy stosunków i zmiany nastawienia do przemysłu niech będzie dzisiaj chociaż sam fakt, że zyskała szerokie zrozumienie, dawno przez sfery przemysłowe głoszona prawda, że siła kraju i moralna i zbrojna spoczywa w pierwszym rzędzie na dobrze rozwiniętym przemyśle, zaspakajającym olbrzymie i zróżnicowane potrzeby społeczeństwa.

W trakcie omawiania spraw przemysłowych, zatrzymał się p. min. Roman przy zagadnieniu surowcowym. Polityka Ministerstwa idzie w kierunku wykorzystania sił twórczych i bogactw kraju wszędzie, gdzie to jest możliwe i w związku z tym w praktyce proteguje w konkretnych wypadkach szereg surowców krajowych przeciw surowcom zagranicznym . Jednym z motywów takiej polityki jest też dążenie do „podciągnięcia w górę t. zw. Polski B“ (motyw, który słyszymy teraz codziennie). Jako przykład tego rodzaju politvki przytacza p. minister przemysły tłuszczowy i włókienniczy.

O ile zgodzić się wypada z zasadami surowcowymi p. ministra, o tyle chętnie dodalibyśmy tu dwie uwagi. Przede wszystkim nie zapominajmy ani my, ani w szczególności Komisja Surowcowa, że „nawet w Paryżu nie zrobią z owsa ryżu“, a więc nie wszystkie surowce zagraniczne da się zastąpić krajowymi bez zdecydowanej straty dla produktu. Po drugie, jeśli rolnictwo nasze stać się ma w znacznej mierze dostawcom surowcowym przemysłu w dalszych dziedzinach, niech rolę tę pełni z całym poczuciem odpowiedzialności, a nie wejdzie w rolę posiadacza synekury, opartej na zasadach monopolicznych.

Kartele dzieli p. minister Roman, jak to już nieraz słyszeliśmy, na „dobre i złe“. „Kartele potrzebne są przede wszystkim tam, gdzie zdolność produkcyjna poważnie i bezspornie przekracza zdolność konsumcyjną społeczeństwa“. Inne kartele są z zasady złe. Wspomnijmy, że ten podział karteli spotkał się w dyskusji z krytyką p. pos. Sikorskiego, który obecnie, „kiedy zginął liberalizm“, widzi tylko złe kartele.

P. min. Roman przyznaje, że w normalnych warunkach istnieje pewna tendencja do zwyżki cen, że tendencja ta jest wyrazem zdrowego rozwoju gospodarczego zdążającego dziś od sprzedaży poniżej kosztów własnych do sprzedaży opłacalnej, ale większą część swego przemówienia na ten temat poświęca p. minister restrykcjom, jakie stosuje i stosować zamierza przeciwko „zwyżce cen, nieopartej na istotnych motywach gospodarczych“. Nad zachowaniem umiaru w tej dziedzinie czuwać będzie Komisja Cen.

Obszerne uwzględnienie w przemówieniu zyskała dziedzina obrotu gospodarczego i handlu zagranicznego. Rząd, przez usta swego ministra Przemysłu i Handlu, podtrzymuje jako zasadę zdecydowane już uprzednio faworyzowanie rynku wewnętrznego, celem wydatniejszego zwiększenia wewnętrznej konsumcji i podniesienia stopy życiowej i stanu zaopatrzenia społeczeństwa.

Nie oznacza to jednak bynajmniej, by niedoceniano zagadnienia handlu zagranicznego. Handel zagraniczny posiada dla nas doniosłe znaczenie nie tylko jako sposób uzyskania dewiz, lecz i jako „łącznik między naszvm krajem, a rozwijającą się konjunkturą gospodarczą świata“. Cieszyć się wypada bardzo, że ten ostatni moment znalazł podkreślenie w mowie delegata Rządu, a życzyć sobie należy, żeby znalazł zrozumienie u jego bliższych i dalszych współpracowników w ministerstwie .

Clearingowa struktura handlu międzynarodowego została w gruncie rzeczy Polsce narzucona. Musieliśmy się jej chwycić tylko w obronie własnych zagrożonych interesów. Celem należytego funkcjonowania tego rodzaju wymiany, powołano do życia Centralną Komisję Przywozową, Polski Instytut Rozrachunkowy, oraz Radę Handlu Zagranicznego. P. min. Roman z takiej struktury naszego aparatu administracji handlu zagranicznego jest zadowolony i zapowiada jego dobre funkcjonowanie.

Przechodząc do zagadnienia etatyzmu, zaznaczył p. minister, że czyni to pragnąc się dostosować do tradycji poprzednich ministrów. I rzeczywiście tradycja nie została zerwaną. W przemówieniu znalazło się miejsce na piękne, choć nieco platonicznie brzmiące zwroty o „pierwszeństwie inicjatywy prywatnej“, o tym, że działa Komisja Antyetatystyczna, ale w tej części przemówienia brakło zapowiedzi decyzji, na których wydanie czeka przemysł.

W zakończeniu przemówienia wyraził p. minister intencję do utrzymywania bliskiej współpracy ze sferami gospodarczymi kraju.

Ogólnie tak przemówienie jak i dyskusja pozostawiła wrażenie niewątpliwie korzystne. Myśli i dążenia zaczynają dziś krążyć z coraz to większym zrozumieniem dokoła kapitalnego zagadnienia rozwoju przemysłu.

Wyraźmy te dążenia słowami p. ministra Romana, którego zdaniem należy „podjąć zdecydowaną walkę z tym zgubnym dla przyszłości naszej nastawieniem opinii publicznej i powtarzać głośno i powszechnie, że przemysł zajmować musi nie tylko zaszczytne miejsce, lecz musi się rozwijać w atmosferze powszechnej sympatii i powszechnego współdziałania“.

(Ł.)

Kilka uwag o kapitale zagranicznym.

Jest rzeczą powszechnie wiadomą, że kraj nasz odczuwa bardzo dotkliwy brak kapitałów, które możnaby zużyć na prace wytwórcze. Przyczvn tego stanu rzeczy szukać należy m. i. oczywiście w braku tradycji gospodarczej, spowodowanej ograniczeniami zaborców w ciężkich przejściach wojennych, niejednolitości stanu gospodarczego kraju, konieczności wielkich nakładów na stworzenie i wyposażenie instytucyj publicznych itd.

Skutkiem zaś tego braku kapitałów w znacznym stopniu jest nędza i bezrobocie, które daje się niestety odczuwać w tak szerokich warstwach. Mimo naglącej potrzeby przeprowadzenia olbrzymiej ilości prac o naj-

poważniejszym znaczeniu dla państwa i społeczeństwa, mimo niewykorzystanej siły milionów może rąk ludzkich, prac tych podjąć nie można, bo brak nieodzownego czynnika produkcji, w postaci kapitału.

Tym stanem tłumaczy się fakt przyjmowania przez Polskę znaczniejszych pożyczek z zagranicy. W dziejach odrodzonego państwa pożyczek tych sfinalizowano sporo, a i ostatnio za bardzo poważny sukces naszej polityki uchodzi uzyskanie pożyczki z Francji. Ta forma zasilania naszego organizmu gospodarczego nie nastręcza niemal żadnych zastrzeżeń, czego wyrazem są jednomyślne uchwały ciał parlamentarnych. Musimy sobie tu zdać sprawę, że pożyczki zagraniczne, udzielane państwu, sprawy braku kapitałów w pełni nie rozwiązują i nie mogą rozwiązać. To też obok formy pożyczek państwowych kapitał zagraniczny napływa do kraju i innymi drogami. Różną rolę odgrywał i różne skutki wywoływał już udział kapitałów obcych w naszym przemyśle. Były wypadki nadużyć, gdy kapitał ten miał charakter niekorzystny dla organizmu gospodarczego. Przeciwko takim objawom występowało niejednokrotnie państwo, decydując bardzo ostro i karząc surowo, gdzie były po temu powody.

Z drugiej jednak strony trzeba podkreślić, że duża część kapitału zagranicznego inwestowanego w Polsce ma charakter całkowicie odmienny i spełnia pożyteczną i twórczą funkcję w naszym organiźmie gospodarczym. Nieobliczony na wyzysk, racjonalnie na podstawie zagranicznych doświadczeń inwestowany w przemysł, powoduje ożywienie w naszym życiu gospodarczym, przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia i zwiększa dobrobyt kraju.

Niejednokrotnie obcy kapitał staje się czynnikiem, przetwarzającym krajowe surowce, które w innym wypadku uległyby zniszczeniu, lub mało produktywnemu zużyciu. Powołajmy się tu jeszcze na opinię Ministra Przemysłu i Handlu p. Romana: „jeżeli zważymy, że dla rozwiązania najważniejszych problematów polskich, proces uprzemysłowienia musi się rozwijać w najbliższych latach szybciej, niż rozwinąć się mogą wewnętrzne procesy kapitalizacyjne, to już z tego faktu wynika, że przyciągnięcie kapitałów obcych do rozwoju przemysłu jest rzeczą konieczną.“

Nie chcemy tu cytować żadnych nazw, ani nazwisk, ale przykładów na taką pożyteczną rolę kapitału zagranicznego każdy znajdzie sporo.

Tragedią dla kapitału zagranicznego w Polsce jest brak zaznajomienia społeczeństwa z tym zagadnieniem, brak rozróżnienia między rozmaitymi formami udziału i rozmaitymi skutkami pracy tegoż kapitału. Przy tej nieznajomości sprawy łatwo o krzywdzące uogólnienia, łatwo z jednego wypadku kuć broń przeciwko niewinnym. Specjalną rolę w rozbudzaniu nienawiści do wszelkich form pracy obcego kapitału w Polsce odgrywają drobne pisma prowincjonalne i pomniejsze stowarzyszenia o charakterze społecznym. Posługując się zupełną nieznajomością tematu i niejednokrotnie całkiem fałszywymi danymi, „alarmują“ społeczeństwo i ubierają się w szaty obrońców ojczyzny. Nie chcemy się zagłębiać w analizę motywów tej propogandy, ani szukać środków, któreby ją wstrzymały, faktem jest, że ci, którzy zrażają g e n e r a l n i e kapitał zagraniczny od pracy na naszym terenie, bardzo wątpliwą przysługę oddają Polsce. Najlepiejby oni zrobili, zostawiając ten kłopot ekonomistom, przedstawicielom samorządu gospodarczego i władzom.

(R.)

Skarb. - Finanse

Potrącalność kosztów modernizacji przedsiębiorstwa.

Wydatki na zastąpienie istniejących urządzeń produkcyjnych nowemi, są w tej swojej części która przewyższa ich wówczas już zamortyzowaną część wartości, tylko o tyle potrącalne o ile powodem dokonanej wymiany było takie zużycie tych urządzeń, że dalsze ich używanie groziło pogorszeniu źródła dochodu (wyrok Najwyższego Trybunału Admin.).

Najwyższy Trybunał Administracyjny, rozważając powyższe zagadnienie, wyjaśnił, że wedle ustalonej w judykaturze zasady prawnej wydatki na nowe urządzenia, potrzebne do zastąpienia zużytych, nadają się do patrącenia z przychodów o ile przewyższają niezamortyzowaną część wartości starego urządzenia. Zasada ta ma zastosowanie o tyle, o ile wydatek służy do przywrócenia zdolności dawania przychodu, to znaczy do zapobieżenia jego pogorszenia. O ile chodzi natomiast o wydatki, skierowane na polepszenie lub powiększenie źródła dochodu, są one niepotrącalne, choćby polepszenie źródła dochodu polegało tylko na jego dostosowaniu do zmienionych warunków produkcji.

Z zasad tych wynika, że wydatki na zastąpienie istniejących urządzeń produkcyjnych nowymi są w tej swojej części, która przewyższa ich wówczas już zmotoryzowaną część wartości, tylko o tyle potrącalne, o ile powodem dokonanej wymiany było takie zużycie tych urządzeń, że dalsze ich używanie groziło pogorszeniem źródła dochodu. W konsekwencji więc wydatki nie nadają się do potrącenia, jeśli zastąpienie istniejących urządzeń nowymi całkowicie, lub częściowo zostało dokonane nie w celu utrzymania dotychczasowego stanu źródła dochodu lecz w celu jego ulepszenia lub powiększenia.

Zasady te, zależnie od sposobu książkowego uwidocznienia wymiany, są stosowane bądź w tej formie, że uznaje się część wydatków na nowe urządzenia za wydatki potrącalne, bądź też, że traktując całość wydatków jako niepotrącalne, uwzględnia się różnicę między niezamortyzowaną a pełną wartością urządzeń zastąpionych nowymi jako stratę w przedmiotach, służących do osiągnięcia dochodu, bądź też, jako „specjalną amortyzację“. Istota zagadnienia jednak przez takie odmienne zastosowanie tych zasad nie zmienia się. (CGH.).

Podatek od plakatów wywieszanych w sklepach.

Postanowienia statutów miast, przewidujące pobór podatku od plakatów wywieszanych w sklepach przez firmy, zaopatrujące te sklepy w swe wyroby, uważać należy za sprzeczne z przepisem art. 17 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 454 z 1936). Z przykładów bowiem wyliczanych w cytowanym artykule wynika, że ustawodawca zamierzał opodatkować napisy itp. umieszczone w miejscach dostępnych dla nieokreślonej ilościowo publiczności, podczas gdy plakat umieszczony wewnątrz sklepu dostępny jest tylko dla określonego kontyngentu osób, tj. dla grupy kupujących.

CHLORAMI
ŚNIEŻNO BIAŁA MIĘTOWA PASTA DO ZĘBÓW
Henryk Żak
Poznań

W związku z powyższą tezą wydany z mocy upoważnienia zawartego w art. 17 ustawy statut wzorowy (Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 937 z 1932 r.) pominął zupełnie ową zasadniczą dyspozycję art. 17, który wskazywał miejsce, na którym umieszczony plakat podlega opodatkowaniu, co z kolei stało się przyczyną, iż statuty szeregu miast poszły po linji wykładni rozszerzającej, wynikającej z owego statutu.

Ustalanie dochodu i księgi handlowe.

Władze skarbowe po odrzuceniu ksiąg handlowych z powodu braków formalnych ustalały zwykle dochód płatnika według posiadanych informacji i materiałów wymiarowych. W ostatnim jednak czasie Najwyższy Trybunał Administracyjny wydał orzeczenie (Nr. rej. 6243/35), że księgi handlowe mogą być pominięte przy wymiarze dochodu od płatnika jedynie w tym wypadku, jeżeli są nierzetelne. Jeżeli władze skarbowe ustalą, że księgi handlowe tą rzetelne, to dochód ma być ustalony ściśle według ksiąg handlowych, nawet w tym wypadku, jeśliby księgi uznane zostały za nieprawidłowe z powodu braków formalnych.

Zmiana terminu składania zeznań podatkowych.

Jak się dowiadujemy, Ministerstwo Skarbu przesunęło termin do składania zeznań o dochodzie dla osób fizycznych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, z dnia 1 marca 1937 r. na 1 kwietnia 1937.

Bez zmiany pozostał termin 1 marca do składania zeznań o obrocie.

Jak się dalej dowiadujemy przesunąć miało Ministerstwo także termin do składania zeznań dla osób prawnych z dnia 1 maja na 1 czerwca 1937. Odnośne rozporządzenie Ministerstwa Skarbu nie zostało dotąd jeszcze ogłoszone.

Sprawy socjalne.

Nie ma przymusu przyjmowania pracowników.

Liczne zakłady pracy w Warszawie, otrzymały od Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy wezwanie do meldowania wolnych miejsc i przyjmowania pracowników wyłącznie za pośrednictwem Funduszu Pracy.

W związku z powyższym powstaje zagadnienie natury prawnej, czy dla pracodawców istnieje tego rodzaju obowiązek w stosunku do biur Funduszu Pracy. Obowiązujące przepisy nie przewidują ustawowego przymusu przyjmowania pracowników wyłącznie za pośrednictwem Biur Funduszu Pracy. Istnieje natomiast obowiązek zawiadamiania Wojewódzkich Biur Funduszu Pracy o każdym wolnym miejscu. Tego rodzaju obowiązek ustalony jest art. 30 ust. 1 ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia) tekst jednolity Dz. Ustaw 58 z r. 1932, poz. 555). Obowiązek ten jest w szczególności unormowany rozporządzeniem z dn. 31. XII. 1923 i zarządzeniem z 15. X. 1925 (Monitor Polski nr. 128, poz. 574). Jak wynika z powyższego, pracodawcy nie mają ustawowego obowiązku przyjmowania pracowników za pośrednictwem Biur Funduszu Pracy.

Praca w godzinach nadliczbowych.

Przepisy prawne zezwalają tylko na 8-godzinną pracę, praca zaś ponad 8 godzin dziennie jest zakazana. Wyjątek stanowią wypadki, gdy pracodawca uzyskał zezwolenie na zatrudnianie pracownika przez okres dłuższy niż 8 godzin dziennie, a praca ta nie została wyjątkowo dozwolona przez władze (Inspektor Pracy) — praca taka jest pracą zakazaną, wskutek czego pracownikowi nie przysługuje prawo do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, gdyż umowa o pracę zakazaną jest nieważna i nie może z niej powstać ważne zobowiązanie.

Stan ten uległ zmianie z dniem 20 kwietnia 1936 r., t. j. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 kwietnia 1936 r. (Dz. U. R. P. nr. 28, poz. 222). W myśl postanowień tej ustawy pracownik ma prawo do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych również w wypadkach, gdy pracodawca nie uzyskał zezwolenia na przedłużenie czasu pracy.

Na tle powyższym wydał Sąd Najwyższy orzeczenie następującej treści:

„Przepisy ustawy z dnia 9 kwietnia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 222), przyznającej pracownikowi wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych także wtedy, gdy pracodawca nie miał zezwolenia władz na pracę dłuższą od normalnej, nie mają zastosowania do pracy nadliczbowej, wykonanej przed dniem 20 kwietnia 1936 r.“

(Sąd Najwyższy Izba Cywilna z dn. 28. IV. 1936 r. L. C. II. 34/36). G. S. I. Nr. 16.

Bieg przedawnienia roszczeń z tytułu wynagrodzenia za rozwiązanie umowy o pracę.

Orzeczenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, dotyczące art. 41 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 16. III 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych.

„Zgłoszenie przez pracownika do Inspektora Pracy swych roszczeń nie przerywa biegu 6-miesięcznego prze-

PRZEMYSŁAWKA woda kolońska o znanej — doborowej jakości —
Henryk Żak Poznań

dawnienia, przewidzianego w art. 41 rozp. z dnia 16. III. 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. poz. 323), gdyż ani powołane rozporządzenie, ani też rozporządzenie z dnia 14. VII. 1927 r. o inspekcji pracy (Dz. U. poz. 590), takiego przepisu nie zawiera. (C. I. 2333/33).

Umowa o rentę zamiast wynagrodzenia za zwolnienie pracownika bez wypowiedzenia.

(Orzeczenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, dotyczące rozp. Prez. Rzplitej z 16. III. 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych.).

„Zrzeczenie się przez pracownika wynagrodzenia za zwolnienie z pracy bez wynagrodzenia wzamian za rentę, uczynione przed rozwiązaniem stosunku służbowego, jest ważne, o ile umowa taka jest więcej korzystna dla pracownika“. (28. III. 1935 r. C. I. 2318/34.)

Sposób dokonania zgłoszenia do ubezpieczenia przez pracodawcę.

(Art. 106 i 112 rozp. Prez. Rzpl. z 24. XI. 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, Dz. U. Nr. 102/27 poz. 911.).

Pracodawca nie jest obowiązany do zgłaszania osobiście do Z. U. P. U. osób, podlegających ubezpieczeniu, lecz wykonanie tego obowiązku może zlecić pracownikowi, zastępującego go w przedsiębiorstwie.

Nie staje się odpowiedzialnym z art. 112 rozp. z 24. XI. 1927 pracodawca, który zlecił pracownikowi, zastępującemu go w przedsiębiorstwie, aby zgłosił siebie do Z. U. P. U.; pracownik, który zlecenia pracodawcy nie wykonał, sam ponosi tego skutki. (26. II. 1935 r. C. I. 2185/34.).

Obowiązek ubezpieczenia pracownika umysłowego.

Okoliczność, że pracownik, który nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia, był już ubezpieczony jako pracownik umysłowy z tytułu zatrudnienia u poprzedniego pracodawcy, wcale nie przesądza obowiązku ubezpieczenia przez pracodawców dalszych.

Prawomocne decyzje instytucji ubezpieczeniowej w kwestji obowiązku ubezpieczenia pracowników umysłowych mają znaczenie wiążące tylko dla osób, które w danym postępowaniu brały udział.

(Z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnegoz dnia 4. V. 1936 r. L. Rej. 9868/33).

W sprawie rejestracji w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu umów o naukę uczniów, zatrudnionych w przemyśle i handlu.

W związku z obowiązkiem rejestracji umów o naukę w handlu i przemyśle, wynikającym z postanowień artykułu 116 rozporządzenia Prezydenta R. P. o prawie przemysłowym z dnia 7. VII. 1927 r. (Dz. U. R. P. nr. 53 poz. 468) zmienionego ustawą z dnia 10. III. 1934 roku o zmianie wymienionego rozporządzenia (Dz. U. R. P. nr. 40, poz. 350), Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu przypomina wszystkim zainteresowanym: że warunki tyczące się umowy o naukę w przemyśle i handlu winny być w ciągu 4 tygodni po rozpoczęciu nauki ustalone umową pisemną.

Bliższe postanowienia z prawa przemysłowego dot. uczniów jak również umów o naukę podawała I. P.-H. w Poznaniu w prasie — poza tym znajdują się one w drukowanych formularzach umów o naukę, które nabyć można w Izbie (pokój 12) w cenie 10 groszy za formularz.

Przemysłowcy, względnie Zrzeszenia przemysłowe w wypadku zawierania umowy przed zrzeszeniem winny nadesłać do Izby umowy do rejestracji w ciągu dni 14.

Każda umowa winna być przedłożona do rejestracji w 4 egzemplarzach podpisanych przez pryncypała, ucznia, ojca, wzgl. opiekuna.

Rejestracja umowy następuje po uiszczeniu opłaty rejestracyjnej, która wynosi **od dnia 1. I. 1937 r. zł. 2,—.** Opłatę uiszcza w zależności od umowy pryncypał lub uczeń.

Informacyj w sprawach rejestracji umów udziela się w biurze Izby pokój 11 i 12 w godzinach urzędowych.

Niezarejestrowanie w Izbie Przemysłowo-Handlowej umów o naukę przemysłu i handlu podlega w myśl art. 126 prawa przemysłowego sankcjom karnym (grzywna do 1.000 zł. i areszt do dni 14-tu) za naruszenie przepisów tegoż prawa.

Handel zagraniczny.

Specjalna kontrola polsko-niemieckiego obrotu towarowego.

— Opublikowana została instrukcja Min. Skarbu o specjalnej kontroli polsko - niemieckiego obrotu towarowego. Instrukcja ta ustala przede wszystkim rodzaje odpraw celnych, przy których są wymagane świadectwa rozrachunkowe. W kolejnym ustępie przewidziane są wypadki zwolnień od świadectw rozrachunkowych. Następnie instrukcja zajmuje się kwestią kraju pochodzenia. Dalsze przepisy dotyczą samych świadectw rozrachunkowych. Wreszcie szczegółowo omówione jest postępowanie ze świadectwami rozrachunkowymi. Instrukcja, ogłoszona w dzienniku Urzędowym Min. Skarbu Nr. 3 weszła w życie z dniem 1 lutego r. b.

Wysyłanie zaświadczeń walutowych oraz świadectw rozrachunkowych P. I. R.

Ukazał się okólnik Min. Skarbu w sprawie wysyłania zaświadczeń walutowych oraz świadectw rozrachunkowych do Polskiego Instytutu Rozrachunkowego.

W związku z częściowym przejmowaniem przez Polski Instytut Rozrachunkowy czynności, spełnianych dotychczas przez Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego w Warszawie, w zakresie specjalnej kontroli obrotu towarowego (świadectwa rozrachunkowe) oraz w zakresie kontroli wywozu towarów zagranicę i do w. m. Gdańska (zaświadczenia walutowe) Ministerstwo Skarbu zarządziło co następuje:

Począwszy od dnia 1 lutego r. b. muszą być wysyłane do P. I. R. w Warszawie: a) odcinki kontrolne

świadectw rozrachunkowych, używanych w obrocie towarowym polsko - niemieckim; b) zaświadczenia walutowe i to bez względu na to, kiedy świadectwa rozrachunkowe i zaświadczenia walutowe zostały wystawione. Odcinki kontrolne świadectw rozrachunkowych, używanych w obrocie z innymi państwami clearingowymi (Włochy, Bułgaria, Jugosławia, Rumunia, Turcja, Węgry, Szwajcaria) muszą być do czasu wydania odmiennych zarządzeń nadal wysyłane do Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego w Warszawie.

Rozstrzyganie zażaleń po upływie terminu 30-dniowego.

Okólnikiem z dnia 15 grudnia 1936 r. (L. D. IV. 30256/1/36) Ministerstwo Skarbu wyjaśniło sprawę rozstrzygania zażaleń, wnoszonych po upływie terminu 30 - dniowego, lecz w czasie, gdy towar zalega jeszcze pod dozorem celnym. Stosownie do postanowień art. 130 prawa celnego wszelkie zażalenia od orzeczeń i zarządzeń wydanych w pierwszej instancji w sprawie stosowania taryfy celnej i przepisów celnych winny być wnoszone w terminie 30 dni po dniu doręczenia stronie postanowienia lub zarządzenia władzy celnej albo od dnia następnego po dniu oznajmienia stronie wyniku rewizji. Zażalenie wniesione po upływie terminu 30-dniowego powinno być odrzucone przez władzę celną, która wydała postanowienie lub zarządzenie bez względu na to, czy towar został wydany już do wolnego obrotu, czy też znajduje się jeszcze pod dozorem celnym. W związku z powyższym zażalenie wniesione po upływie terminu 30-dniowego nie może spowodować zmiany ustalonego wyniku rewizji, chociażby nawet towar znajdował się jeszcze pod dozorem celnym poza przypadkami przewidzianymi w art. 132 prawa celnego, to jest gdy strona uzyska przywrócenie uchybionego okresu lub terminu. Wspomniany okólnik wyjaśnia ponadto, że władze celne pierwszej instancji mogą również we własnym zakresie działania uwzględniać zażalenia w sprawach stosowania taryfy celnej, jednakże tylko wtedy, gdy towar nie został jeszcze wydany do wolnego obrotu i pod warunkiem, że zażalenie zostało wniesione w terminie 30-dniowym.

Ustalenie pozycyj taryfy celnej dla towarów, których przynależność taryfowa wzbudza wątpliwości.

W Dz. U. R. P. Nr. 86/1936 poz. 603 ogłoszone zostało rozporządzenie Min. Skarbu z dnia 21. X. 1936 w sprawie ustalania pozycyj taryfy celnej dla towarów, których przynależność taryfowa wzbudza wątpliwości.

Rozporządzenie to obejmuje scalone przepisy ogłoszonych w „Mon. Polskim" lub w „Dz. Urz. Min. Skarbu" w okresie 11. X. 1933 r. do 1. I. 1936 okólników w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej, przy czym wprowadza pewne zmiany w przydziale taryfowym ananasów suszonych, sznurków bawełnianych opancerzonych, masę ceratową, armatury do grzejników kąpielowych, farbiarek, kół zębatych z urządzeniem wolnego biegu, narzędzi i kół zapasowych do samochodów i podwozi samochodowych, aparatów radiowych, wmontowanych w nadwozie samochodowe, aparatów do chlorowania wody i mechanizmów do ołówków automatycznych.

Wspomniane rozporządzenie obowiązuje od dnia 25. XI. 1936 r. i z dniem tym tracą moc obowiązującą okólniki Min. Skarbu w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej, wydane w okresie 11. X. 1933 r. do 1. I. 1936 r.

Załącznik do tego rozporządzenia zawiera wykaz towarów z oznaczeniem pozycyj (punktów, liter, cyfr, uwag)taryfy celnej przywozowej, według których podlegają te towary ocleniu.

Równocześnie w Dz. Urzędowym Min. Skarbu Nr. 30/1936 ogłoszony został okólnik Min. Skarbu z dn. 4. XI. 1936 r. L. D. IV. 27152/2/36, zawierający nowe wyjaśnienia do taryfy celnej przywozowej o charakterze towaroznawczym, zamiast wyjaśnień, które były zawarte w okólnikach, podlegających uchyleniu, a które jako towaroznawcze, a nie dotyczące przydziału taryfowego, nie zostały objęte rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 21. X. 1936 r.

Należności celne od towarów, stanowiących przedmiot postępowania karno-skarbowego.

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że żądanie uiszczenia należności celnych, przypadających od towarów, będących przedmiotem postępowania karno-skarbowego, winno mieć miejsce wówczas, gdy postępowanie karne zostało zakończone prawomocnym orzeczeniem skazującym bez orzeczenia kary konfiskaty przedmiotu przestępstwa lub kary z art. 19 ustawy karnej skarbowej, chyba że towary te zostały zwolnione od cła przez właściwe władze celne w wypadkach, przewidzianych przez prawo celne.

W wypadku umorzenia postępowania w trybie artykułu 152 § 2 ustawy karnej skarbowej, żąda się uiszczenia należności celnych jedynie wówczas, gdy przeprowadzone w sprawie karnej dochodzenie niezbicie wykazało, iż towar, którego konfiskata nie została orzeczona, sprowadzono bez uiszczenia lub z uszczupleniem należności celnych, przy czym przy umorzeniu postępowania z powodu małej wagi sprawy bierze się pod uwagę przepis art. 22 ust. 1 p. 12 prawa celnego.

Wreszcie w wypadku uwolnienia obwinionego od winy i kary z braku podstaw do skazania, żądanie uiszczenia należności celnych od zwolnionych spod zajęcia towarów może mieć miejsce jedynie wówczas, gdy zostało ustalone w sposób, nie budzący żadnych wątpliwości, iż towar został wprowadzony na polski obszar celny bez uiszczenia lub z ukróceniem należności celnych. W wypadkach takich należności celne mogą być ściągane także i od posiadacza towaru, który go nabył w dobrej wierze, o ile nie ma sprawcy przestępstwa, z którego możnaby należności celne ściągnąć, przy czym dochodzone być mogą jedynie w drodze zajęcia i sprzedaży tych towarów, nie zaś z innego majątku posiadacza, oraz jedynie wówczas, gdy towary — w zrozumieniu art. 20 p. 3 rozporządzenia o prawie celnym — nie przestały być towarami celnymi. Jeżeli natomiast towar — w myśl art. 20 p. 3 prawa celnego — przestał być towarem celnym, co następuje z chwilą dokonania odprawy celnej i dopuszczenia towaru do wolnego obrotu, wówczas należności celne ściąga się tylko od deklarującego, względnie bezpośredniego odbiorcy towaru, w trybie przewidzianym w art. 122 prawa celnego.

Żądanie uiszczenia należności celnych od towarów, będących przedmiotem postępowania karno-skarbowe-

go, następuje w drodze odrębnego postępowania, po prawomocnym rozstrzygnięciu sprawy karnej.

Firmy zagraniczne, poszukujące kontaktu z eksporterami polskimi

Bliższe informacje w powyższych sprawach uzyskać mogą zainteresowani eksporterzy w Państwowym Instytucie Eksportowym. Przy zgłoszeniu należy powołać się na odnośny numer. Firmy, które nie pozostawały dotychczas w bliższym kontakcie z instytutem, winny nadesłać jednocześnie swe referencje.

Firma komisowa na Cyprze pragnie nawiązać kontakt z eksporterami wyrobów szklanych, emaliowanych, bawełnianych, guzików i papieru różnego rodzaju. E/970/3B/Kl.

Firma komisowa w Karachi (Indie Bryt.) nawiąże kontakt z eksporterami artykułów różnego rodzaju. E/797/46/3B/Kl.

Firma kanadyjska interesuje się importem chusteczek wełnianych na głowę oraz szalików wszelkiego rodzaju, bawełnianych, mieszanych, wełnianych itd. P/205/46/M.

Firma amerykańska interesuje się zakupem rękawiczek wełnianych, mitynek oraz innej konfekcji do sportów zimowych. P/660/64/M.

Firma belgijska interesuje się omportem z Polski szalików tkanych. P/701/64/M.

Na rynku Malajskim istnieje zapotrzebowanie na słomiane ochraniacze do butelek. Za duży model cif Singapore cena wynosi ok. złotych 8,80 za tysiąc, za mały model zł 6,60 za tysiąc. P/405/59/Sz.

Targi i Wystawy.

Wiosenne Targi Lipskie.

Tegoroczne Wiosenne Targi Lipskie odbędą się w czasie od 28 lutego do 8 marca włącznie.

Organizatorzy zapowiadają udział 8.000 wystawców z 26 państw. Dla przyjezdnych, których przypuszczalną ilość przewiduje się na 250.000 osób, uzyskano daleko idące zniżki paszportowe i kolejowe. Również zakwaterowaniem i całym szeregiem udogodnień w czasie pobytu w Lipsku zajęło się Biuro Targowe.

Targi składać się będą z dwóch zasadniczych części: Targów Wzorów oraz Targów Technicznych i Budowlanych.

Bliższe informacje w biurach podróży.

Ze stroną gospodarczą Targów można zapoznać się za pośrednictwem stałego wydawnictwa Targów: „Wirtschafts- und Export-Zeitung", które można otrzymać bezpłatnie od Urzędu Targów Lipskich (Verlagsanstalt des Leipziger Messamts, G. m. b. H., Leipzig C 1, Postfach 285).

Reprezentacja Cejlonu pierwszy raz w Polsce

Po raz pierwszy w jakielkolwiekbądź imprezie w Polsce weźmie udział Cejlon, wystawiając swoje eksponaty na przyszłych Targach Poznańskich. Wicekonsul honorowy Polski w Colombo p. Van Sanden poinformował już Targi o zorganizowaniu przez sfery przemysłowe i handlowe Colombo udziału. Dwie najpoważniejsze branże eksportu cejlońskiego stanowią guma i herbata. Oprócz tego jednakże jest cały szereg innych produktów w Polsce mało znanych, których Cejlon dostarcza, czy to w postaci koncentratów niektórych rud, czy niektórych rzadkich roślin leczniczych, fornierów twardych drzew i innych. Przyjazd na Targi Poznańskie z Cejlonu przedstawicielstwa świata handlowego, który jest już zapewniony, umożliwi naszym eksporterom nawiązanie cennych kontaktów z tym interesującym i chłonnym rynkiem. Jest mało znaną okolicznością, że w Cejlonie produkcja pogłowna ośmiokrotnie przewyższa produkcję Indyj. Jest to bardzo bogata kolonia angielska i poważny rynek na gotowe wyroby przemysłu polskiego.

Różne.

Jubileusz „Kupca".

1 lutego br. upłynęło lat 30 od powstania wydawnictwa „Kupiec".

Skromne początkowo pismo rozrosło się z czasem do poważnego koncernu, którego nakładem wychodzi obecnie 11 pism zawodowych.

W czasie swej trzydziestoletniej działalności wydawnictwo związało się jak najściślej z terenem wielkopolskim i tutejsze sfery gospodarcze, tak wydawnictwu, jak i jego twórcy p. Arturowi Gustowskiemu wiele mają do zawdzięczenia.

Związek Fabrykantów również łączy z „Kupcem" dawne węzły współpracy, gdyż od chwili powstania Związku w r. 1910, pismo to stało się oficjalnym organem Związku.

To też dziś, gdy patrzymy na piękny dorobek wydawnictwa i oceniamy pożyteczną rolę, jaką spełniło ono wśród przemysłu, handlu i rzemiosła, szczerze życzymy mu dalszego pięknego rozwoju.

Obowiązek zachowania tajemnicy służbowej przez pracownika.

(Art. 32 lit. F. rozp. Prez. Rzpl. o umowie o pracę pracowników umysłowych, Dz. U. Nr. 35, poz. 323).

Obowiązek zachowania przez pracownika tajemnicy służbowej, jako wypływającej z ustawy, stanowi integralną część każdej umowy o pracę, bezzasadna odmowa potwierdzenia tego obowiązku przez pracownika może stanowić ze względu na szczególne warunki przedsiębiorstwa ważną przyczynę natychmiastowego rozwiązania stosunku służbowego. (18. I. 1935 r. C. I. 1863/34).

Pojęcie technicznego kierownictwa.

Sprawy personalne robotników, ich przyjmowanie i zwalnianie w ilościach oznaczonych przez przełożeń-

stwo, zapisywanie obecnych wedle dni i godzin pracy jako też dozór, by pracę pełniono gorliwie, nie są technicznym kierownictwem w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

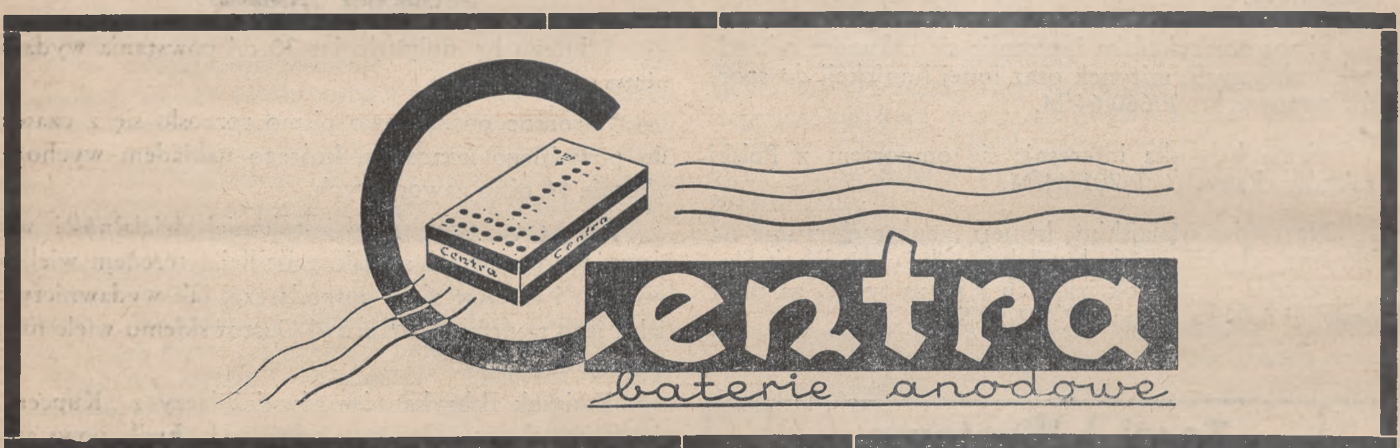
Wydawanie i odbiór narzędzi, potrzebnych robotnikom do pracy i czuwanie nad składem tych narzędzi jest dozorem rzeczy, a nie technicznym kierownictwem pracą i nie uzasadnia z tego tytułu zaliczenie osoby dozorującej do pracowników umysłowych.

(Z orzeczenia Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dnia 20. IV. 1936 r. L. C. II 72/36).

Cegielnia Parowa
WITASZYCE
stacja, poczta i telegr.: Witaszyce
dostarcza na dogodnych warunkach:
dachówki (karpiówki), dreny od „1 1/2 do 9“,
cegłę maszynową, tonówkę,
dziurawkę, sufitówkę
i kominówkę
Produkcja łączna 12.000.000 r.

Czekolady cukry i kakao
Sp. Akc.
„GOPLANA"
w Poznaniu
słyną ze swej dobroci i dostępnych cen!

Bank Związku Spółek Zarobkowych Sp. Akc.
Rok założenia 1886
Centrala: Poznań - Plac Wolności 15 — Oddziały we wszystkich większych miastach Polski
Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna, Spółka z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2 a.
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.